

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2026/22
KARAR NO : 2026/141
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Davacılara ait taşınmaza, imar planında yol, yeşil alan ve park olarak belirlenmek suretiyle kamulaştırmatsız el atıldığından bahisle uğranılan zararın yasal faizi ile tazmini istemiyle açılan davanın, açıldığı tarih itibariyle yürürlükte bulunan ve bu tür davaların adli yargıda görüleceğine ilişkin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Ek 1. maddesi, Anayasa Mahkemesinin 16/01/2025 tarih ve E.2024/135, K.2025/20 sayılı kararı ile iptal edilmişse de, taşınmaz maliklerinin adli yargıda dava açabileceğine ilişkin bölümün Anayasa'ya aykırılığı yönünde herhangi bir belirleme yapılmadığı ve kararın yargı yolunun değişmesini gerektirecek bir durum yaratmadığı gözetilerek ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-N. S.
2-E. Y.
3- A. S.
4- Yıldız KÖYBAŞ
5-S. S.
6- H. B.
Vekili : Av. Y. M. Ö.
Davalılar : 1-İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A. K.
2- Ödemiş Belediyesi Başkanlığı
Vekili : Av. B. C.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerine ait in 1/1000 ölçekli uygulama imar planında 17 metrelik imar yolu ve yeşil alanda kaldığını, taşınmazın bir kısmı asfalt yola ayrılmak suretiyle davalı İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından, bir kısmı da park ve yeşil alana ayrılarak Ödemiş Belediyesi tarafından kamulaştırmatsız el atıldığını ve mülkiyet haklarının kısıtlandığını ileri sürerek kamulaştırmatsız el atmadan kaynaklı 1.000 TL tazminatın davalılardan tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalılar vekilleri cevap dilekçelerinde, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuşlardır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **İzmir 2. İdare Mahkemesi 15/10/2025 tarih ve E.2025/1144 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu gerekçesiyle, davalı Ödemiş Belediye Başkanlığının görev itirazının reddine ve mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Dava dosyasının incelenmesinden, İzmir İli, Ödemiş İlçesi, Atatürk Mahallesinde ve tapunun 410 ada, 48 sayılı parselin müştereken davacılar adına kayıtlı olduğu, söz konusu parselin 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planında 17 metrelik imar yolu ve yeşil alanda kaldığı, taşınmazın bir kısmı asfalt yola ayrılmak suretiyle davalı İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından bir kısmı da yeşil alan park alanına ayrılmakla Ödemiş Belediyesi tarafından kamulaştırma yapılmaksızın el atıldığı ve hiçbir bedel ödenmediği, davalı idareler ile uzlaşamadığı, hukuki el atma sebebiyle uğranılan zararlara karşılık şimdilik 1.000,00-TL tazminatın davalı idarelerden tahsiline karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmaksızın el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Öte yandan, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Ek 1. maddesindeki "hukukî el atma" düzenlemesinde; uygulama imar planlarında genel hizmetlere ve resmi kurumlara ayrılmak ve tesis edilen kamulaştırma kararlarına rağmen idarelerin bu yerleri usulüne uygun şekilde kamulaştırmayarak eylemsiz kalmak suretiyle mülkiyet hakkı kısıtlanan taşınmazların ifade edildiği, ancak, somut uyuşmazlığın, uygulama imar planı ve bu kapsamda idarece verilen kamulaştırma kararından sonra idarenin eylemsiz kalmasından ibaret hukuki müdahaleye ilişkin olmadığı, yukarıda belirtildiği şekilde, idarenin kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında doğan bir durumun söz konusu olduğu, dolayısıyla, somut olayda bu maddenin uygulama alanının bulunmadığı anlaşılmıştır.

Bu bağlamda idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü sıradaki eyleminden veya eylemsizliğinden doğan zararın giderilmesine yönelik olarak davanın açıldığının kabulü gerektiği, kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı Kanun uyarınca, idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası kapsamında idari yargı yerlerince yapılacağı Uyuşmazlık Mahkemesinin 07/07/2025 tarih ve E:2025/157, K:2025/490 sayılı kararı ile içtihat kılınmıştır.

Bakılan davada, davacılar adına kayıtlı taşınmazın imar planında yol ve yeşil alanda planlanması sebebiyle uğranılan zararların karşılanması amacıyla bakılan davanın açılığın anlaşıldığından dava konusu tazmin isteminin idari yargılama hukuku ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle davalı Ödemiş Belediye Başkanlığınca ileri sürülen idarenin görev itirazının reddine ve Mahkememizin görevli olduğuna ..."

4. Davalılar vekillerinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurusu üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlığın 2942 sayılı Kanun'un ek 1. maddesi gereği adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

" ... Davacılar tarafından, İzmir ili, Ödemiş ilçesi, Atatürk Mahallesi, 410 ada. 48 parsel sayılı taşınmazın 1/1000 ölçekli uygulama imar planında 17 metrelik yol, park ve yeşil alanda kaldığı ve şimdiye kadar kamulaştırılmayarak mülkiyet hakkının kısıtlandığından bahisle, kamulaştırmaz el atmadan dolayı 1.000, TL tazminatın yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemi ile idari yargı yerinde tam yargı davası açılmış, davalı idareler, davanın adli yargı yerinde görülmesi yönündeki görev itirazının reddi üzerine, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemi ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına başvurmuştur.

Bilindiği gibi, Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Öte yandan, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun ek 1. maddesinin birinci fıkrasında; "Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldırarak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yaptırılır. ..." hükmüne yer verilmiş, bu maddeye, 26.11.2022 tarihli ve 32025 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7421 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3. maddesiyle; "Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür." cümlesi eklenmiştir. Söz konusu cümle, Anayasa Mahkemesinin 30.04.2025 tarihli ve 32886 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2024/135 E. ve 2025/20 K. sayılı kararıyla iptal edilmiş ise de, iptal kararının. Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe girmesine karar verildiği. 9 aylık sürenin henüz dolmadığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından da şu ana kadar herhangi bir düzenleme yapılmadığı anlaşıldığından, mevcut düzenleme uyarınca değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemleri, idari işlem; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, idari eylem olarak tanımlanmaktadır.

Bu bakımdan, idarece kamu gücü kullanılarak, tek yanlı biçimde yapılan uygulamalar sonucunda uğranılan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrarlı kararları ile 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında ve imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmekte ise de. somut uyuşmazlıkta görevli mahkemeyi belirleyen ve 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümle uyarınca, kamulaştırmaz el atmanın hukuki veya fiili olmasına bakılmaksızın, davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 26.12.2022 tarihli ve 2022/351 Esas, 2022/701 Karar sayılı, 13.10.2025 tarihli ve 2025/126 E., 2025/639 K. kararlarında da aynı hususların vurgulandığı görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle, açılan davanın adli yargı yerinde çözümü gerekmektedir. ..."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... İdarenin, imar mevzuatı uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettiği, genel ve düzenleyici imar planları ile bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat gibi bireysel işlemler idari işlem niteliği taşımakta olup, idari işlemlerin iptali ve bu işlemlerden ya da idari eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2., 12. ve 13. maddeleri uyarınca idari yargı yerlerinde açılacak iptal ve tam yargı davalarına konu edilmesi anılan kanun hükümleri gereğidir.

Bu itibarla, hukuka uygun olup olmadığının tespiti ve zarar doğuran sonuçlarının giderilmesi idari yargının görev alanında bulunan idari işlem ve eylemlerin hukuk düzeninde oluşturduğu etki ve sonuçlarla ilgili tazminat taleplerinin adli yargıda açılacak tazminat davalarına konu edilmesi hukuken mümkün bulunmamaktadır.

Davacılar tarafından, fiilen el atılmadığı anlaşılan uyuşmazlığa konu taşınmazın imar planında "yol, yeşil alan ve park alanı" olarak ayrılan kısmı nedeniyle kamulaştırmasız el atmadan doğan arsa bedelinin ödenmesi istemiyle açılan davanın 2577 sayılı Kanunun 2., 12. ve 13. maddeleri uyarınca idari yargı mercilerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmesi gerekmekte ise de, bakılan davanın açıldığı tarih itibarıyla yürürlükte bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun Ek 1. maddesine 26/11/2022 tarihinde yürürlüğe giren 7421 sayılı Kanunun 3. maddesi ile eklenen "Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür." hükmü uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesi'nin 16/01/2025 tarihli ve E: 2024/135, K:2025/20 sayılı kararı ile 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinin birinci fıkrasına 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen üçüncü cümlesi iptal edilmişse de, anılan kararla; kuralda hangi kapsamdaki hangi durumda, hangi yargı kolunda, kim tarafından ve hangi taleple dava açılacağı hususunun tereddüte yer vermeyecek şekilde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın kanunilik şartını taşıdığı sonucuna ulaşıldığı, öte yandan, itiraz konusu kuralda kamulaştırma işlemlerine ilişkin olağan hukuki sürecin tersine çevrilerek dava açma külfetinin taşınmazına kamulaştırmasız el atılan malike yüklendiği, imar planlarında umumi hizmetlere ayrılan taşınmazlara ilişkin olarak idarelere, kamulaştırma yapmak yerine kamulaştırma için Anayasa'da belirtilen ilkelere aykırı olarak taşınmazları elde etme imkanı tanıyan kuralın Anayasa'nın sözüyle bağdaşmadığı, kuralın Anayasa'nın 13., 35. ve 46. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında anılan maddelere aykırı olduğu sonucuna ulaşıldığı, kuralın taşınmaz maliklerinin adli yargıda dava açabileceğine ilişkin bölümünün Anayasa'ya aykırılığı yönünde herhangi bir belirleme yapılmadığı gözönünde bulundurulduğunda, kararın yargı yolunun değişmesini gerektirecek bir durum yaratmadığı sonucuna varılmıştır.

Dolayısıyla, yukarıda yer verilen Yasa hükümleri uyarınca, uyuşmazlığa konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığından bahisle arsa bedelinin ödenmesi istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir. ..."

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. Anayasa'nın "B. Yargı yolu" başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.

9. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

" Bu Kanun; kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların, Devlet ve kamu tüzelkişilerince kamulaştırılmasında yapılacak işlemleri, kamulaştırma bedelinin hesaplanmasını, taşınmaz malın ve irtifak hakkının idare adına tescilini, kullanılmayan taşınmaz malın geri alınmasını, idareler arasında taşınmaz malların devir işlemlerini, karşılıklı hak ve yükümlülükler ile bunlara dayalı uyuşmazlıkların çözüm usul ve yöntemlerini düzenler.

Özel kanunlarına dayanılarak gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri adına yapılacak kamulaştırmalarda da, bu Kanun hükümleri uygulanır."

10. 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesi şöyledir:

" (Ek: 20/8/2016-6745/33 md.)

Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldıracak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yaptırılır. (İptal: Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 tarihli ve E.: 2016/181 K.: 2018/111 sayılı Kararı ile) (Ek cümle:16/11/2022-7421/3 md.) Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür.

..."

B. Yargı Kararları

11. Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 tarihli ve E.2016/181, K.2018/111 sayılı kararıyla; 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na eklenen Ek 1. maddenin birinci fıkrasının "Bu süre içerisinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından, bu Kanunun geçici 6 ncı maddesindeki uzlaşma sürecini ve 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen idari başvuru ve işlemleri tamamlandıktan sonra taşınmazın kamulaştırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir." şeklindeki ikinci cümlesinin iptaline karar verilmiştir. Kararın ilgi kısmı şöyledir :

"...

74. Dava konusu ek 1. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi dışında kalan kısmında yer alan düzenlemeler gereği süresinde kamulaştırma yapılmaması hâlinde taşınmaz malikleri ilgili idare aleyhine dava açma hakkını elde etmekle birlikte, Kanun'un geçici 6. maddesindeki malik aleyhine olan hükümlerin sürekli nitelikte uygulanması Anayasa Mahkemesinin 1/11/2012 tarihli ve E.2010/83, K.2012/169 sayılı kararında da açıklandığı üzere bu davalarda kamulaştırma için Anayasa'nın 46. maddesinde öngörülen güvenceleri etkisiz bırakacaktır.

75. Maddenin bu bölümünün Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sürekli uygulanması, idarelerin özel mülkiyete kamulaştırmaz el atma yoluyla müdahalesinin de sürekli hâle gelmesine sebep olabilecek niteliktedir. İdareler kural ile kamulaştırma yapmak yerine kamulaştırma için Anayasa'da belirtilen ilkelere aykırı olarak taşınmazları elde edebilme imkânına sahip olabilecektir. Böyle bir durumda devletin hukuka bağlılığı ilkesi zedeleneyeceği gibi bireyler açısından hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik de ortadan kalkacaktır. Bir hukuk devletinde kanunların hukuka aykırı uygulamaları teşvik etmesi kabul edilemez.

76. Açıklanan nedenlerle maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi dışında kalan bölümü, Anayasa'nın 2., 35. ve 46. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir. Maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi dışında kalan bölümü, Anayasa'nın 2., 35. ve 46. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden bu bölümün Anayasa'nın 6., 7., 8., 9., 10., 11., 36., 90., 125., 138., 142. ve 176. maddeleri yönünden ayrıca incelenmesine gerek görülmemiştir..."

12. Bunun üzerine, 26/11/2022 tarihli ve 32025 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinin birinci fıkrasına yukarıda arz ve izah kılındığı üzere "Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür." cümlesi eklenmiştir.

13. Anayasa Mahkemesinin 30/04/2025 tarihli ve 32886 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 16/01/2025 tarihli ve E.2024/135, K.2025/20 sayılı kararıyla; 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinin birinci fıkrasına 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen üçüncü cümlesinin iptaline, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...

29. Diğer yandan kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi için taşınmaza ihtiyaç duyulması hâlinde 2942 sayılı Kanun ve diğer kanunlarda kamulaştırma için öngörülen usul ve esaslara uygun hareket edilmesi gerekmektedir. Kamulaştırmaz el atmanın bir görünümü olan hukuki el atma durumunda mevzuatta öngörülen süre içinde idarece kamulaştırma veya kısıtlılığı kaldırarak şekilde imar işlemlerinin yapılmaması hâli ortaya çıkmaktadır. Buna göre kamulaştırmaz el atma sebebiyle mahkemelerce taşınmazın değerine ilişkin olarak hükmedilen bedel hukuka aykırı olarak ortaya çıkan durumun telafi edilmesi suretiyle tasfiyesini amaçlamaktadır. Bu bakımdan yalnızca mahkemelerce kamulaştırmaz el atma sebebiyle bedele hükmedilmesi değil hükmedilecek bedelin bir an evvel hak sahiplerine ödenmesi de hukuka aykırı durumun ortadan kaldırılmasının bir gereğidir.

30. İtiraz konusu kuralda ise kamulaştırma işlemlerine ilişkin olağan hukuki süreç tersine çevrilerek dava açma külfeti taşınmazına kamulaştırmaz el atılan malike yüklenmektedir. Ayrıca mahkeme kararlarıyla hükmedilen taşınmazın gerçek karşılığının peşin ödenmesi şartının yerine getirilmesi sağlanmadan taşınmaz malikine ait tapu kaydının iptali ile davalı idare adına tesciline karar verilmesi hâlinde gerçek anlamda bir telifiden veya tasfiyeden bahsedilmesi mümkün olmayacaktır. Zira Anayasa'nın 46. maddesinin birinci fıkrası -anılan maddenin ikinci fıkrasında belirtilen istisnai durumlar hariç- gerçek karşılığı peşin ödenmedikçe taşınmazın kamulaştırılmasına, diğer bir ifadeyle idare adına tesciline imkân tanımamaktadır. Hükmedilen bedelin malike ödenmesi sağlanmadan taşınmazın idare adına tescil edilmesini önleyen herhangi bir güvence getirilmeden tasfiye amaçlı düzenlemenin Anayasa'nın 46. maddesindeki gereklilikleri karşıladığı söylenemez.

31. Bu itibarla Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 tarihli ve E.2016/181, K.2018/111 sayılı kararından sonra Kanun'un ek 1. maddesine eklenen kuralla hukuki el atma hâlinde taşınmaz malikleri tarafından bedele ilişkin olarak dava açılabilmesi ve bu davalarda adli yargının görevli olduğu belirlenmekle birlikte anılan kararda vurgulananın aksine kamulaştırmanın Anayasa'nın 46. maddesinde öngörülen ilkelere uygun yapılmasını sağlayacak

herhangi bir kanuni güvenceye yer verilmediği görülmektedir. Bu hâliyle kuralın, Anayasa'nın sözüne açıkça aykırı olan kamulaştırmaz el atma uygulamasını olağanlaştırıp hukukileştirdiği ve kamulaştırmaz el atmayı, kamulaştırmaya alternatif olarak başvurulabilecek bir hukuksal araç olarak kabul ettiği izlenimi oluşturmaktadır. Oysa idareyi Anayasa'nın 46. maddesinde öngörüldüğü şekliyle kamulaştırma yapma yükümlülüğünden kurtaracak herhangi bir usul Anayasa'nın sözüne aykırı olacaktır.

32. Dolayısıyla imar planlarında umumi hizmetlere ayrılan taşınmazlara ilişkin olarak idarelere, kamulaştırma yapmak yerine kamulaştırma için Anayasa'da belirtilen ilkelere aykırı olarak taşınmazları elde etme imkânı tanıyan kuralın Anayasa'nın sözüyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

33. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13., 35. ve 46. maddelerine aykırıdır. İptali Gerekir. Kuralın Anayasa'nın 125. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13., 35. ve 46. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 125. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir

... V. HÜKÜM

4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 33. maddesiyle eklenen ek 1. maddenin birinci fıkrasına 16/11/2022 tarihli ve 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle eklenen üçüncü cümlelerin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE 16/1/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi."

14. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibarıyla yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal

ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönetime uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, İzmir ili, Ödemiş ilçesi, Atatürk Mahallesinde bulunan taşınmaz, imar planında yol, park ve yeşil alan olarak belirlenmek suretiyle kamulaştırmaz el atıldığından bahisle, kamulaştırmaz el atmadan dolayı uğranılan zararın yasal faizi ile tazmini istemiyle açılmıştır.

18. İdarenin, imar mevzuatı uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettiği, genel ve düzenleyici imar planları ile bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat gibi bireysel işlemler idari işlem niteliği taşımakta olup, idari işlemlerin iptali ve bu işlemlerden ya da idari eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2., 12. ve 13. maddeleri uyarınca idari yargı yerlerinde açılacak iptal ve tam yargı davalarına konu edilmesi anılan kanun hükümleri gereğidir.

19. Davacılar tarafından, uyuşmazlığa konu taşınmazın imar planında *"yol, park ve yeşil alan"* olarak ayrılması nedeniyle kamulaştırmaz el atmadan doğan arsa bedelinin ödenmesi istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2., 12. ve 13. maddeleri uyarınca idari yargı mercilerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmesi gerekmekte ise de, iş bu davanın açıldığı 26/06/2025 tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Ek 1. maddesine 26/11/2022 tarihinde yürürlüğe giren 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen *"Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adlî yargıda görülür."* hükmü uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

20. Diğer yandan, Anayasa Mahkemesinin 16/01/2025 tarih ve E.2024/135, K.2025/20 sayılı kararı ile 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinin birinci fıkrasına 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen üçüncü cümlesi iptal edilmişse de, anılan kararla; kuralda hangi kapsamdaki hangi durumda, hangi yargı kolunda, kim tarafından ve hangi taleple dava açılacağı hususunun tereddüte yer vermeyecek şekilde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın kanunilik şartını taşıdığı sonucuna ulaşıldığı, öte yandan, itiraz konusu kuralda kamulaştırma işlemlerine ilişkin olağan hukuki sürecin tersine çevrilerek dava açma külfetinin taşınmazına kamulaştırmaz el atılan malike yüklendiği, imar planlarında umumi hizmetlere ayrılan taşınmazlara ilişkin olarak idarelere, kamulaştırma yapmak yerine kamulaştırma için Anayasa'da belirtilen ilkelere aykırı olarak taşınmazları elde etme imkanı tanıyan kuralın Anayasa'nın sözüyle bağdaşmadığı, kuralın Anayasa'nın 13., 35. ve 46. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında anılan maddelere aykırı olduğu sonucuna ulaşıldığı, kuralın

taşınmaz maliklerinin adli yargıda dava açabileceğine ilişkin bölümünün Anayasa'ya aykırılığı yönünde herhangi bir belirleme yapılmadığı gözönünde bulundurulduğunda, kararın yargı yolunun değişmesini gerektirecek bir durum yaratmadığı sonucuna varılmıştır.

21. Dolayısıyla, yukarıda yer verilen Kanun hükümleri ve yargı kararları uyarınca, uyuşmazlığa konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığından bahisle, arsa bedelinin ödenmesi istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca yapılan başvurunun kabulü ile görev itirazının reddine ilişkin İzmir 2. İdare Mahkemesinin 15/10/2025 tarih ve E.2025/1144 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile görev itirazının reddine ilişkin İzmir 2. İdare Mahkemesinin 15/10/2025 tarih ve E.2025/1144 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

09/03/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili
Kenan
YAŞAR

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Bayram
ŞEN

Üye
Döndü Deniz
BİLİR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

